

Πώς πραγματοποιείται η σωτηρία του ανθρώπου

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.remptousia.gr/?p=96663)

Στο απόσπασμα της μελέτης του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.remptousia.gr/?p=96663>), που δημοσιεύουμε σήμερα, παρουσιάζεται το απολυτρωτικό έργο του Χριστού για την ανθρωπότητα.

Το σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου και του κόσμου, το οποίο προετοιμάστηκε κατά την περίοδο της Παλαιάς Διαθήκης, αποκαλύφτηκε στην κτίση με την ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού, όταν ήλθε το «πλήρωμα του χρόνου» και εγκαινιάστηκε η Βασιλεία του Θεού με το όλο έργο, το πάθος και την ανάσταση του Ιησού Χριστού. Η Βασιλεία προεκτείνεται με την ίδρυση της Εκκλησίας στους αιώνες μέχρι την τελείωσή της, έως δηλαδή τη δεύτερη ένδοξη έλευση του Ιησού Χριστού.

Έτσι, η ιστορία της σωτηρίας -η καρδιά της πρωτοχριστιανικής καινοδιαθηκικής διδαχής[127]- φαίνεται ότι εκτυλίσσεται σε δύο κινήσεις: η μία προχωρεί από τους πολλούς στον Ένα, είναι η Παλιά Διαθήκη· ενώ η άλλη από τον Ένα στους πολλούς, είναι η Καινή. Στο κεντρικό σημείο βρίσκεται η εξιλαστήρια πράξη του θανάτου και της ανάστασης του Χριστού. Η επίγεια Εκκλησία, που αντιπροσωπεύει το σώμα του Χριστού, διαδραματίζει ένα κεντρικό ρόλο για τη λύτρωση ολοκλήρου του

ανθρωπίνου γένους και συνεπώς ολόκληρης της δημιουργίας[128].

Κορυφαίο, συνεπώς, γεγονός της σχέσης Θεού και κτίσης είναι η ένσαρκη παρουσία του Θεού Λόγου, η οποία αποτελεί και την υπέρτατη συγκατάβαση του Θεού προς την ανθρωπότητα[129]. Η *άπαξ διά παντός* ενανθρώπηση του Θεού Λόγου τέμνει καθοριστικά την ιστορία των σχέσεων της ανθρωπότητας με τον άκτιστο Θεό[130], καθώς ο Ιησούς Χριστός προσλαμβάνει και ανακεφαλαιώνει ολόκληρη την κτίση, την κάνει σώμα Του και την οδηγεί στον τελικό της σκοπό, τη σωτηρία[131]. Με την ενανθρώπησή Του η κτίση ξεπερνά τα όρια της φθαρτότητας, ζωοποιείται και μπορεί να μετάσχει στις θείες μεταμορφωτικές ενέργειες[132]. Ο Ιησούς Χριστός δεν είναι απλώς και μόνο ο δημιουργός μιας «*νέας κατάστασης*» για την ανθρωπότητα, αλλά πάνω από όλα είναι ο ίδιος η Βασιλεία των Ουρανών[133].

Η σωτηρία δεν αποτελεί απλώς συγχώρηση αμαρτιών με τη νομική έννοια του όρου, όπως το αντιλαμβάνεται η δυτική θεολογία, αλλά οντολογική ανακαίνιση ολόκληρης της φύσης του ανθρώπου και μεταδίδεται με τα μυστήρια. Από τον Χριστό θεσπίζονται τα μυστήρια, το Βάπτισμα και η Θεία Ευχαριστία[134]. Συνεπώς, οι θεοφάνειες, οι θείες εκφαντορίες, δεν έχουν για στόχο κάποιες απροσδιόριστες μεταφυσικές ανακοινώσεις, αλλά το πώς το υπερφυσικό θα φωτίσει το φυσικό σε κλίμακα προσωπικών ανθρωπολογικών ανησυχιών που είναι γνωστικά προσδιορίσιμες. Κυρίως όμως ο Λόγος, το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, με την ενσάρκωσή Του φανερώνει στους ανθρώπους τον σκοπό για τον οποίο αυτοί έχουν αναχθεί στο είναι[135]. Φορέας της σωτηρίας του τρεπτού ανθρώπου είναι η Εκκλησία, αφού «*extra ecclesiam nulla salus*» («εκτός Εκκλησίας καμία [δεν υπάρχει] σωτηρία») σύμφωνα με τη γνωστή ρήση του Κυπριανού (200/210-258 μ. Χ.), επισκόπου Καρχηδόνας (*Έπιστ. οβ', Προς Ιουβαϊανό, Περί Βαπτίσματος των Αιρετικών*)[136].

[Συνεχίζεται]

[127]Ο. Cullmann, *Χριστός και Χρόνος, Χρόνος και Ιστορία στη ζωή του αρχέγονου χριστιανισμού*, μτφ. αρχιμ. Παλ. Κουμάντος, (Αθήνα: Εκδόσεις Άρτος Ζωής, 1980)σ.47.

[128]Ο. Cullmann, *όπ. παρ.*, σ.120.

[129]Στ. Γιαγκάζογλου, «Φιλοσοφία της ιστορίας και θεολογία της ιστορίας», στο *Η Ορθοδοξία ως πολιτισμικό επίτευγμα και τα προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου*, τόμος Γ΄, *Ορθοδοξία και [Μετά-] Νεωτερικότητα* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2008)σ.244.

[130]Στ. Γιαγκάζογλου, *Κοινωνία θεώσεως. Η σύνθεση χριστολογίας και πνευματολογίας στο έργο του αγίου Γρηγορίου του Παλαμά* (Αθήνα: Εκδόσεις Δόμος, 2001)σ.227.

[131]Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική* (Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Πουρναράς, 1995)σ.90.

[132]Ν. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β΄*, όπ. παρ., σ.291.

[133]Γ. Πατρώνου, *Ιστορία και εσχατολογία στη Βασιλεία του Θεού* (Αθήνα: Εκδόσεις Δόμος, 2002)σ.120.

[134]Γ. Μαρτζέλος, *Ιστορία της Ορθόδοξης θεολογίας και πνευματικότητας Σημειώσεις από τις πανεπιστημιακές παραδόσεις* (Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Α.Π.Θ Υπηρεσία δημοσιευμάτων, ανατύπωση 2002)σ.9.

[135] Χ. Τερέζης, «Κοσμολογικά ζητήματα στη νεοπλατωνική φιλοσοφία και την ορθόδοξη θεολογία» στο *Η Ορθοδοξία ως κληρονομιά*, τόμος Γ, *Θεολογία και Φιλοσοφία στην Εποχή των Πατέρων* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2008)σσ.121-185, εδώ σ.141.

[136]«Η σημασία των δογμάτων. Σχετίζεται το δόγμα με την σωτηρία του ανθρώπου;», στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.oodegr.com/oode/dogma/simasia_dogmatwn_1.htm#1 ημερομηνία ανάκτησης: 30-12-2013).